

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ
«КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ
імені ІГОРЯ СІКОРСЬКОГО»
ФАКУЛЬТЕТ СОЦІОЛОГІЇ І ПРАВА
Кафедра психології і педагогіки**



ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан ФСП

Яна ЦИМБАЛЕНКО

(М.П.)

«21» червня 2021 р.

УЗГОДЖЕНО

Науковий керівник практики:

Володимир Волонюк

«19» травня 2021 р.

Завідувач кафедри

психології і педагогіки:

Володимир Волонюк - **Наталія ВОЛЯНЮК**

«19» травня 2021 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА
педагогічної практики
для підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії
спеціальності 053 Психологія**

з 13 грудня 2021р. по 25 грудня 2021р.

Робоча програма складена на основі програми педагогічної практики, затвердженої деканом факультету соціології і права

«21» червня 2021 р.

Київ - 2021

ВСТУП

Педагогічна практика – це вид практичної діяльності аспірантів щодо здійснення навчально-виховного процесу у вищій школі, включаючи викладання спеціальних дисциплін, організацію навчальної діяльності студентів та науково-методичну роботу.

Базою для проходження педагогічної практики здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії за спеціальністю 053 Психологія є кафедра психології і педагогіки, за якою закріплений аспірант.

Напередодні практики керівник педагогічної практики від кафедри психології і педагогіки проводить оглядову лекцію на тему «Дидактичні основи процесу навчання» та інструктаж, видає щоденник-бланк та робочу програму. Після цього аспірант узгоджує з науковим керівником індивідуальний та календарний план проходження педагогічної практики.

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

Метою педагогічної практики є формування професійної педагогічної компетентності у процесі забезпечення викладання психолого-педагогічних дисциплін у вищій школі.

Завдання педагогічної практики:

- засвоєння знань, умінь та навичок, необхідних для професійної педагогічної компетентності викладача ЗВО;
- ознайомлення аспіранта зі змістом та організацією освітнього процесу за профілем кафедри у вищій школі;
- оволодіння умінням підготовки та проведення різних форм організації навчання зі студентами у ЗВО;
- аналіз та оцінка методики проведення заняття (лекцій, семінарських, практичних та лабораторних занять), проведених викладачами кафедри, у вищій школі;
- підготовка й проведення лекційних та семінарських занять зі студентами ЗВО за профілем кафедри;
- підбір доцільних (інтерактивних, інформаційних, інформаційно-комунікаційних) методів та засобів навчання.

Знання:

- психолого-педагогічних принципів та особливостей освітнього процесу у вищій школі;
- основні поняття і категорії педагогіки і методики викладання у вищих навчальних закладах;
- змісту діяльності та функцій викладача у вищій школі (навчальна, виховна, діагностична, організаційна, просвітницька);
- структури та методики проведення різних форм організації навчання у ЗВО;
- змісту нових методик та технологій викладання у вищій школі;

- методів активізації пізнавальної діяльності студентів та методів інтерактивного навчання та самонавчання у ЗВО;
- принципів контролю навчальних досягнень студентів та критеріїв оцінювання;
- психологічних особливостей студентів різних курсів навчання;
- сучасні підходи до формування у студентів професійної компетентності.

Уміння:

- визначати мету, цілі, зміст, принципи, методи, прийоми й засоби навчання у вищій школі;
- планувати навчальні заняття відповідно до робочої програми кредитного модуля;
- проводити різні форми організації навчання у вищій школі;
- добирати методи, засоби та прийоми навчання відповідно до мети занять у вищій школі;
- забезпечувати послідовність викладення матеріалу та міждисциплінарні зв'язки;
- організувати та керувати пізнавальною активністю й діяльністю студентів;
- здійснювати контроль і оцінювання результатів успішності студентів та проводити корекцію засвоєння навчального матеріалу;
- розвивати здібності, потенціал та психічні процеси у студентів вищої школи;
- аналізувати власну педагогічну діяльність та, за необхідності, її корегувати;
- дотримуватися професійно-педагогічної етики.

Досвід:

- проведення різних форм організації навчання у вищій школі;
- встановлення та налагодження психолого-педагогічного контакту з аудиторією студентів у ЗВО;
- співпраця з науково-педагогічними працівниками кафедри у вищій школі;
- оволодіння прийомами вербального та невербального мовлення під час аргументованого викладу навчального матеріалу;
- використання технологій та методів активізації творчого мислення у навчальному процесі вищої школи.

2. ЗМІСТ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

Педагогічна практика аспірантів проходить у три етапи та передбачає такі види діяльності:

- знайомство з організацією навчально-виховного процесу в університеті;

- ознайомлення з дидактичними основами процесу навчання;
- вивчення досвіду викладання провідних викладачів університету під час відвідування аудиторних занять з психології та психолого-педагогічних дисциплін;
- розробка плану та змісту навчальних занять, методична робота з психолого-педагогічних дисциплін;
- самостійне проведення навчальних аудиторних занять з психології та психолого-педагогічних дисциплін (2 години лекції, 4 години семінарського заняття), самоаналіз;
- участь в оцінюванні якості різних видів робіт студентів;
- індивідуальна робота зі студентами під час консультацій, керівництво науковими студентськими дослідженнями (підготовка до олімпіад, «днів науки», наукових конференцій).

Змістовний модуль № 1. Організаційно-методична діяльність аспіранта

Початковий етап педагогічної практики (15 годин на першому тижні практики) включає:

- ознайомлення аспірантів із правилами внутрішнього розпорядку та технікою безпеки, встановленими на кафедрах університету стосовно навчального процесу;
- вивчення системи навчально-виховної роботи кафедри і особливостей методичної, наукової та організаційної роботи викладачів кафедри;
- ознайомлення з кредитно-модульною системою освітнього процесу у ЗВО;
- знайомство із студентською аудиторією, з якою практикант буде проводити навчальні заняття;
- відвідування лекцій, семінарських занять та консультацій не менше 2-х викладачів кафедри;
- підготовка разом із керівником графіку проведення лекційних і семінарських занять та консультацій;
- складання тематичного плану й планів окремих занять та завдань до самостійної роботи курсу, що доручено викладати.

Змістовний модуль № 2. Навчально-методична діяльність аспіранта

Основний етап педагогічної практики (35 години на другому тижні практики) включає:

- розробка плану, конспекту та методичного забезпечення лекції з обраного курсу;
- розробка засобів поточного або модульного контролю;
- розробка планів-конспектів семінарських занять та їх методичного забезпечення;
- проведення аудиторних занять аспірантом згідно встановленого графіку;
- проведення індивідуальних занять зі студентами у вигляді консультацій з метою підготовки до виступу на семінарах, виконання студентами самостійної роботи, а також із наукової роботи для підготовки до участі у олімпіадах та наукових конференціях.

На заняттях аспіранта має бути присутній викладач – керівник практики. Після кожного проведеного аспірантом заняття має проводитись детальне обговорення, яке повинно виявити переваги й недоліки проведеного заняття. Під час педагогічної практики аспіранти ведуть щоденники, в яких записують у довільній формі зміст проведеної роботи, результати спостереження за навчально-виховним процесом, власною педагогічною діяльністю, особисті враження від практики, побажання щодо її проведення. Щоденник є основою для написання звіту про практику.

Змістовний модуль 3. Організаційно-підготовча робота до підсумкового контролю

Заключний етап педагогічної практики (10 годин на другому тижні практики) включає:

- підготовку звітної документації про проходження практики;
- складання заліку у формі захисту звітної документації.

ЛІТЕРАТУРА

1. Алексюк А.М. Педагогіка вищої освіти України : Історія. Теорія : Підручник для студентів, аспірантів та молодих викладачів вузів / А.М. Алексюк // Міжнародний фонд «Відродження». – К. : Либідь, 1998. – 560 с.
2. Булах І. Комп'ютерна діагностика навчальної успішності / І. Булах. – К.: ЦМК МОЗ України; УДМУ, 1993. – 221 с.
3. Буркова Л. Класифікація інновацій в освіті // Теорія та методика управління освітою – 2010. – № 4 [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://tme.umo.edu.ua>
4. Буряк В. Викладач університету: вимоги до особистісних і професійних рис / Володимир Буряк // Вища школа. – 2010. - №3-4. – С.11-35.
5. Васянович Г. Сучасні аспекти педагогічної етики вчителя / Г.Васянович // Проблеми сучасної педагогічної освіти: педагогіка і психологія: Збірник наукових праць / редколегія: О.Глузман (гол. ред.) та ін. – Ялта. – 2005. – Вип. 8. – Ч.1. – С. 3-5.
6. Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи : Методичний посібник для студентів магістратури / С.С. Вітвицька. – Київ : Центр навчальної літератури, 2006. – 386 с.
7. Жуков Г.Н. Общая и профессиональная педагогика: учебник / Г.Н. Жуков, П.Г. Матросов. – М.: Альфа-М:НИЦ ИНФА-М, 2013. – 448 с.
8. Закон України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 № 1556-VII // Голос України. – 6 серпня 2014.
9. Зварич І. Тестування педагогічної компетентності викладачів США / І. Зварич // Вища освіта України. – 2012. - №4. – С.92 – 99.
10. Згуровський М. Основні завдання вищої освіти України щодо реалізації принципів Болонського процесу та забезпечення вимог сфери праці // Вища школа: науково-практичне видання. - № 5-6, 2004. – С. 54-61.
11. Кайдалова Л. Г., Щокіна Н. Б., Вахрушева Т. Ю. Педагогічна майстерність викладача: Навчальний посібник. – Х.: Вид-во НФаУ, 2009. – 140 с.
12. Методологія наукової діяльності : навч. посіб. / Д.В.Чернілевський, М.І. Тимчук, О.А Дубасенюк, О.Є. Антонова та інші ; за ред. Д. В. Чернілевського. – Вінниця : Нілен – ЛТД, 2012. – 364 с.
13. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2012-2021 роки [Електронний ресурс] Режим доступу: [http:// www.mon.gov.ua](http://www.mon.gov.ua)
14. Нечепоренко Л. Педагогічна майстерність: [монографія] / Л. Нечепоренко. – Х.:ХНУ,2009. – 296 с.
15. Осин А.В. Мультимедиа в образовании: контекст информатизации. / А.В. Осин. – М.: ООО «РИТМ», 2005. - 320 с.

16. Педагогічна майстерність : Підручник / І.А. Зязюн, Л.В. Крамущенко, І.Ф. Кривонос та ін. /За ред. І.А. Зязюна/. – К. : Вища шк., 1997. – 349 с.
17. Педагогічні технології в неперервній освіті : монографія /С.О.Сисоєва, А.М. Олексюк, П.М. Воловик, О.І. Кульчицька та ін.; за ред. С.О.Сисоєвої. – К.: Вiпол, 2001. – 502 с.
18. Полат Е.С.. Современные педагогические и информационные технологии в системе образования: учебное пособие / Е.С. Полат, М.Ю.Бухаркина. – 3-е изд., стер. – М.. Издательский центр «Академия», 2010. – 368 с.
19. Преподавание в сети интернет: Учеб. пособие/Отв. редактор В. И. Солдаткин. — М.: Высшая школа, 2003. — 792 с.
20. Психология и педагогика: Учебное пособие / О.В. Пастюк. М.: НИЦ ИНФРА-М, 2013. 160 с.
21. Сисоєва С.О. Інтерактивні технології навчання дорослих: навчально- методичний посібник / С.О.Сисоєва; НАПН України, Ін-т педагогічної освіти та освіти дорослих. – К.: ВД «ЕКМО», 2011. – 320 с.
22. Сметанський М. Контроль за навчально-пізнавальною діяльністю студентів: проблеми, шляхи розв'язання / М. Сметанський // Вища школа. – 2004. – N.4. – С. 63-68.
23. Теорія і методика професійної освіти: навч. Посіб. / З.Курлянд, Т.Осипова, Гурін та ін. ; за ред. З. Курлянд. – К.: Знання, 2012. – 390 с.
24. Трайнев В. А. Новые информационные коммуникационные технологии в образовании / В.А. Трайнев, В.Ю. Теплышев, И.В. Трайнев. – 2 -е изд. – М.: Издательско - торговая корпорация «Дашков и К», 2013. – 320 с.
25. Федотова Е.Л. Информационные технологии в науке и образовании: Учебное пособие / Е. Л. Федотова, Е.М. Портнов. – М.: ИД Форум: НИЦ ИНФРА-М, 2013. – 336 с.
26. Хуторской А.В. Современная дидактика: Учебник для вузов / А.В. Хуторской. – Санкт-Петербург: Издательский дом «Питер», 2001. – 534 с.
27. Чернилевский Д.В. Дидактические технологии в высшей школе: Учеб. пособие для вузов. - М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2002. – 437 с.
28. Якушева С.Д. Основы педагогического мастерства и профессионального развития: учебное пособие / С. Д. Якушева. – М.: Форум: НИЦ ИНФА-М, 2014. – 416 с.
29. Ясвин В.А. Образовательная среда: от моделирования к проектированию. М.: Академия, 2002. 365 с.

3. КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН ПРОВЕДЕННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

№	Зміст	Термін виконання
1 ТИЖДЕНЬ ПРАКТИКИ		
Початковий етап педагогічної практики		
1	Ознайомлення аспірантів із правилами внутрішнього розпорядку та техніки безпеки, встановленими на кафедрі психології і педагогіки стосовно навчального процесу	2 год.
2	Вивчення системи навчально-виховної роботи кафедри і особливостей методичної, наукової та організаційної роботи викладачів кафедри. Відвідування та опрацювання матеріалів оглядової лекції на тему «Дидактичні основи процесу навчання».	3 год.
3	Відвідування лекцій, семінарських занять та консультацій не менше 2-х викладачів кафедри	4 год.

4	Підготовка разом з керівником графіку проведення лекційних і семінарських занять та консультацій	2 год.
5	Складання тематичного плану й планів окремих занять та завдань до самостійної роботи курсу, що доручено викладати	4 год.
	Всього на початковому етапі:	15 год.
2 ТИЖДЕНЬ ПРАКТИКИ		
Основний етап педагогічної практики		
6	Розробка плану, конспекту та методичного забезпечення лекції з обраного курсу	5 год.
7	Розробка планів-конспектів семінарських занять та їх методичного забезпечення	5 год.
8	Розробка засобів поточного або модульного контролю	5 год.
9	Проведення аудиторних занять аспірантом згідно встановленого графіку	6 год.
10	Проведення індивідуальних занять зі студентами у вигляді консультацій з метою підготовки до виступу на семінарах, виконання студентами самостійної роботи, а також з наукової роботи для підготовки до участі у олімпіадах та наукових конференціях	14 год.
	Всього на основному етапі:	35 год.
Заключний етап педагогічної практики		
11	Підготовка звітної документації про проходження практики	8 год.
12	Складання заліку у формі захисту звітної документації	2 год.
	Всього на заключного етапі:	10 год.
	ВСЬОГО:	60 год.

Керівник практики _____

(підпис)

_____ (ініціали, прізвище)

Завідувач кафедри
психології і педагогіки _____

(підпис)

Наталія ВОЛЯНЮК